

Nr 178.

Av herrar **Staxäng** och **Nilsson** i Göingegården, om förhöjt anslag till Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1, nionde huvudtiteln punkt 59, har departementschefen föreslagit ett anslag på 233 000 kronor till Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamheten. I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag har departementschefen därvid beräknat, att 213 500 kronor måste stå till förfogande för hushållningssällskapens verksamhet å ifrågavarande område.

Detta bidrag utgår som bekant efter följande grunder:

a) i de fall, då bestämning av mjölkens mängd och fetthalt samt foderkontroll m. m. verkställas av kontrollassistent vid besök inom föreningsmedlems kreatursbesättning minst tolv gånger årligen (fullständig kontroll), med högst 10 kronor för medlem med besättning om högst 15 kor;

b) i de fall, då eljest bestämning av mjölkens mängd och fetthalt samt foderkontroll m. m. verkställas av kontrollassistent vid besök inom föreningsmedlems kreatursbesättning (ofullständig kontroll), med högst 7 kronor för medlem med besättning om högst 15 kor; samt

c) i övriga fall (kontroll genom provmjölkkningsringar) med 50 öre för varje ko, tillhörig medlem med kreatursbesättning om högst 10 kor.

För att komma i åtnjutande av dylikt statsbidrag fordras bl. a., "att av hushållningssällskap eller vederbörande landsting eller eljest för ändamålet tillskjutas minst lika stora belopp som sagda bidrag".

Emellertid ha under senare år kostnaderna för kontrollföreningsverksamheten ökat i avsevärd grad. Som exempel kunna härvidlag anföras följande siffror från ifrågavarande verksamhet inom Göteborgs och Bohus län:

Kontrollår:	Antal kor:	Total kontrollkostnad, kr.:	Kostnad i genomsnitt per ko, kr.:	Kostnadsökning i genomsnitt per ko %
1937—38	5 132	26 270:84	5:12	—
1938—39	5 209	28 401:25	5:45	6,4
1943—44 ¹	5 273	37 857:57	7:18	40,2
1943—44 ²	5 273	46 300:—	8:78	71,5
1944—45 ³	5 540	63 306:80	11:43	123,2

¹ Kontrollarbetet har tidvis på grund av brist på kontrollassistenter legat nere inom flertalet kontrollkretsar, vilket hämmat avgiftsstegringen.

² Därest kontrollarbetet under året hade kunnat uppehållas i full utsträckning.

³ Enligt upprättad utgiftsstat.

I nämnda län har sålunda kostnaden för kontrollen mer än fördubblats sedan tiden före kriget. Med nuvarande anslag från stat och hushållningssällskap skulle ungefär följande avgifter behöva erläggas av djurägarna:

Anslag av statsmedel	4 000:—
„ från hushållningssällskapet	10 000:—
Medlemsavgifter:	
Fullständig kontroll, 5 195 kor à 9:05	47 015:—
Ofullständig kontroll, 345 kor à 6:—	2 070:—
Provmjölkningsring, 114 kor à 2:—	228:—
	49 313:—
	Kronor 63 313:—

Visserligen är detta exempel endast taget från ett enda län, men anförda siffror torde dock vara representativa för verksamheten inom de flesta län.

Beträffande djurägarnas kostnader för kontrollföreningsverksamhet skifta ju dessa allt efter de anslag, som resp. hushållningssällskap anse sig ha råd att anvisa för ifrågavarande verksamhet. Då i allmänhet hushållningssällskapen av ekonomiska skäl icke haft möjlighet att höja sina anslag jämsides med de ökade kostnaderna för kontrollen, utan dessa anslag i stället tvärtom ha måst nedskäras, ha de avgifter, som djurägarna måst betala, oavbrutet stegrats. På flera håll har man därför nödgats att utöver en avgift per ko även avkräva djurägaren en särskild avgift beräknad per besättning. Även om en avgift beräknad per besättning ur vissa synpunkter kan anses försvarbar, drabbar dock denna avgiftsform alltför hårt de mindre jordbruken.

Det föreligger därför en allvarlig fara för att, om kostnaderna härvidlag för djurägarna bliva alltför stora, den värdefullaste delen av kontrollföreningsverksamheten, nämligen den s. k. "fullständiga kontrollen", kommer att stanna av. Och särskilt stor är risken för att det härvidlag blir de mindre jordbruken, som måste falla ifrån.

Vi finna det därför nödvändigt, då kostnaderna för kontrollföreningsverksamheten så avsevärt stegrats under senare år, att även statens bidrag höjas.

Vi föreslå därför en höjning av ifrågavarande bidrag från nuvarande resp. 10 och 7 kronor per besättning, när det gäller fullständig och ofullständig kontroll, till resp. 15 och 10 kronor. I övrigt föreslå vi ingen ändring av bidragsgrunderna. Att vi även begärt en höjning av bidraget till den ofullständiga kontrollen beror på att man på vissa platser, efter vad det meddelats oss, är nödsakad att på grund av speciella omständigheter använda sig av denna kontrollform. Inom vårt lands kontrollföreningsverksamhet har dock denna kontrollform såsom varande mindre effektiv allt mindre anlits.

För motionärerna är det inte obekant, att på grund av hushållningssällskapens hårt ansträngda ekonomi det företagits utredningar i och för ett samarbete

mellan kontrollföreningarna och mejerihanteringen bl. a. för att få mejerihanteringen att ekonomiskt stödja kontrollföreningsverksamheten. Intresset från mejeriorganisationernas sida för dessa förslag har emellertid på flera håll befunnits vara så ringa, att det åsyftade resultatet så gott som helt uteblivit. Även om det finnes mycket som talar för nämnda förslag är det emellertid av största vikt, att innan dessa nya arbetslinjer för kontrollföreningsverksamheten tillräckligt fått visa sig i praktisk tillämpning och framför allt fått större anslutning från mejeriorganisationens sida, tillräckliga statsbidrag utgå för verksamheten i dess nuvarande form, så att denna för vårt lands nötboskapsavel så livsviktiga verksamhet ej minskas och kvalitativt försämras. För att inte störa de förhandlingar, som eventuellt pågå rörande de omnämnda nya arbetslinjerna, ha vi avstått från att begära någon höjning av bidragen till de s. k. provmjölkkningsringarna.

Efter vad det meddelats oss beräknas 143 000 kronor åtgå som statsbidrag till den "fullständiga och ofullständiga" kontrollen inom kontrollföreningsverksamheten. Ett bifall till de av oss föreslagna bidragsbeloppen för nämnda kontrollformer skulle erfordra en anslagsökning av ca 70 000 kronor.

Med stöd av vad vi ovan anfört hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av det i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln äskade anslaget till *Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet* för budgetåret 1945/46 måtte besluta, att bidragsbeloppen för viss kontroll, på sätt här ovan angivits, måtte höjas samt att i anledning därav bemälda anslag måtte bestämmas till 303 000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1945.

Ernst V. Stazäng.

Gust. Nilsson
i Göingegården.
